

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egy évre — — 50 K. — f.
 Hat hóra — — 25 K. — f.
 Három hóra — — 13 K. — f.
 Egyes számok ára 1 korona.
 Magyarországra 63 K. — f.
 Egyébb külföldre 75 K. — f.

TELEFON: 98.

BARS

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

N. v. p. riad. p. a. t. v. Bratislave
 čís. 25448/III. a. 1925

HIRDETÉSEK:

□ centiméterenként — filler.
 Nyilttéri közlemények garmond
 soronként — filler.

Gyakori hirdető- és a velünk
 összeköttetésben levő hird. irodák
 árredményben beszámlálnak.

A közliratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adataknak.

Alapította: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelenik:

Minden vasárnap reggel.

Szerkesztésért felelős: A LAP KIADÓJA.

A hirdetőket, előfizetőket s a reklám-
 cikat a kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A lap kiadója: NYITRAI és TÁRSA.

A munkakölcsön.

Egyik előző lapszámunkban hirdadtunk a pénzügyi kormány legújabb tervéről, a belső kölcsön készülő kiadásáról, amellyel kapcsolatba készülnek hozni az adóhátralékokat is. A kölcsönre vonatkozó törvényjavaslat valóban elkészült s abból azt látjuk, hogy a kormánynak az a terve, hogy a ládafiában és trezorokban esetleg elrejtett pénzeket bele vonja a gazdasági élet körforgásába.

A törvényjavaslat szerint a munkakölcsönt öt százalékkal kamatoztatják és 1935-től kezdődően husz éven belül törlesztik: a törlesztés kisorsolás útján fog történni és a kisorsolt kötvényeket tíz százalékos díjjal emelt névértékükben fizetik ki.

A kölcsönnek azért adták a „munkakölcsön“ címet, mert ezt az összeget közhasznú beruházások által munkaadalmak nyitására és a munkanélküliség leküzdésére készülnek fordítani. Hogy erre a célra a kölcsönből milyen nagyságu összeget fognak fordítani: azt a kormány állapítja meg — mondja a törvényjavaslat.

Tagadhatatlan, hogy ez a megkötés nem válik a kölcsönjegyzés előnyére, mert a nagyközönség azt szeretné tudni, hogy valóban és határozottan milyen százalékos terjedelemben használtatik fel a munkakölcsön nevének megfelelő célokra s milyen százalék arányban „az állami üzemek beruházási szükségleteinek az 1933. évi államköltéséggel megállapított mértékét meghaladó térítésekre“ s milyen arányban jut a kölcsönből befolyó összeg Szlovenszko nagy munkanélküliségének leküzdésére, márpedig a szlovenszko kölcsönjegyzőket ez nagymértékben s legelső sorban érdekelné.

Amde van a törvényjavaslatnak más homályos pontja is, mégpedig az, amely azt mondja ki, hogy a kölcsön kamatait tartósan mentesek a szelvényadóról s egyes szilárd kamatozása értékpapírok kamatainak leszállításáról szóló törvény szerinti szelvényadó alól. Vajjon ki tudja megmondani azt, hogy a „tartósan mentesek“ kifejezés időbeli meghatározása ezen törvényben mennyire terjedhet?

Mindenki elfogadja azt a gondolatot, hogy szükséges lenne a tökéletesebb mértékben bekapcsolni a közgazdasági élet vérkeringésébe, vagyis azt az elhanyagolt és eldugult beteg vérkeringést frissebb, egész-

ségebb lendületre készíteni, de a saját népként munkájának és kenyérének biztosítása szempontjából határozottabb megállapításokat és ígéreteket várunk arra nézve, hogy a szlovenszko jegyzések nem más országrészek gazdasági életének fellendítésére fognak fordítottatni. Nekünk a multak tapasztalatai alapján legelső sorban magunkról és Szlovenszko népéről kell gondoskodnunk, amely eddig is a legsanyarubbán érezte a gazdasági válságot.

Az országos keresztényszocialista párt lévai járási körzete

f. hó 15-én tartotta tisztújító közgyűlését, amelynek különös jelentőséget adott még az is, hogy ezalkalommal mutatkozott be Léván Esterházy János, az új országos pártelnök.

A közgyűlésen a vidéki párt szervezetek nagy számban képviseltették magukat s a gyűlésen megjelenő országos pártelnököt Klain Ödön, a lévai párt szervezet elnöke üdvözölte meleg szavakkal. Kiemelte, hogy az országos pártelnök fiatal lendülete, tettereje, nemes családi tradíciói nagy hasznára válhatnak a pártnak és a szlovenszko magyarságnak. Az Esterházy-család évszázadokon keresztül mindig áldozatokat hozott a magyarság oltárán. A szónok hiszi, hogy mindég meg fog érteni bennünket és biztos kézzel fogja a párt zászlaját győzelemre vinni. Legyen gyakran közöttünk, érezze Lévat saját otthonának. Üdvözölte végül Aixinger László dr. orsz. pártigazgatót is, aki hatalmas szervező képességgel szolgálja a szlovenszko magyarság ügyét.

Rámutat a szónok a mai súlyos gazdasági bajokra, megállapítja, hogy a liberális-kapitalizmus is oka egyrészt ezeknek, de már ez a kapitalizmus is kezd eltűnni és az államkapitalizmus terjed. Hogyha a keresztényszocialista párt embérséges eszméit győzelemre tudjuk juttatni, akkor a társadalom nagy problémái is megoldódnak.

Majd a régi társadalom fejlődését változta, a régi Róma életét, ahol nem volt hit, nem volt Isten, de nem is volt boldogság. Majd eljött Krisztus, aki tartalmat öntött magasztos tanításával az emberi lelkebe. Ma ennek az eszmének jelvénye, a kereszt és az új iskolai törvényjavaslat éppen a kereszt fogalma ellen intéz támadást. Eddig a tudomány és a vallás együtt haladt, azt akarják most szétszakítani. Ez ellen nekünk tiltakozni kell, azért bejelentem, hogy Léván április másodikán a magyar pártok nagy tiltakozó gyűlést rendeznek a törvényjavaslat ellen.

Az általános helyesléssel fogadott beszéd után Buday Imre titkár terjesztette elő jelentését a lévai körzet pártéletéről, amelynek tudomásul vétele után áttért a gyűlés a tisztújításra.

Beterjesztették Jónás Imre levelét a körzeti elnökségről való lemondásról, mire Schubert Tódor indítványozta Jónást a körzeti párt szervezet örökös tiszteletbeli elnökének választották meg a magyarság érdekében kifejtett közhasznú tevékenységének elismerésül. — Körzeti elnök lett egyhanguan Majthényi László, társelnök Tonhaiers Mihály nagysallói plebános, alelnökök Klain Ödön ny. főjegyző, Váray Lajos iparos Zseliz, Kalita Lukács

kisgazda Lekér, Bella János kisiparos Léva Pénztárnok Kostyék József, titkár Buday Imre ellenőrök Schubert Tódor és Jozsefesek Géza. A választmány: Kovács Jenő, Klain Ödön, Rév József dr., Boób József, Lehoczy Béla, Stugel Béla lévai lakosok, Rónay János Kálna, Schweinecker László dr., János József, Mézszáros István Zselizről, Kalita Lukács Lekér, Korupka István Kiskereskény, Oronvicsky Károly Kiskoszmály, Gyuris István Nagykereskény, Zachar Adám Lekér. Hivatalból tegjai a választmánynak a helyi szervezeti elnökök.

A választás után Majthényi László elfoglalta az elnöki széket, köszönetet mondott a bejéle helyezett bizalomért.

— Örömmel és büszkeséggel tölt el, — mondotta, hogy az országos keresztényszocialista párt rövid időn belül immár harmadszor állít embleme felelősségteljes pozícióba a pártiszervezetben, — de az öröm és hála mellett még egy érzésemnek kell kifejezést adnom, s ez annak a felismerése, hogy a tisztség mindég felelősséggel és komoly munkával jár. — Ha a keresztényszocialista párt, amely a legtisztább és örökéletű eszméket irta fehér zászlajára, engem méltónak talált arra, hogy nagy munkájában, melyet a keresztény eszméért, a szociális igazságért, a törhetetlen nemzeti érzésért folytat s melynek végcélja Szlovenszko ös lakosságának jogait és jobb jövőjét kivívni, — felelősségteljes munkakörben vegyek részt, — igyekeznifogok magyar becsülettel eleget tenni kötelességemnek. — Minden örömmel, teljes tudással azon leszek, hogy pártunkat úgy it Léván, mint a körzetben nemcsak régi fényére emeljem fel, de igyekeznifogok azt az eddigiekénél is tágabb keretben kiterjeszteni.

A keresztényszocialista párt programját mindnyájan ismerjük. Ez a párt ezen a szerencsétlen földön tizenegy év óta változatlan erővel hirdeti az egész szlovenszko ös lakosság összetartozását és követeli jogainak érvényesítését.

Nemrégben olyan férfút kaptunk pártunk élére, aki fiatal energiával, nagy tudással és őszinte lelkesedéssel vette kezébe a lobogót és akinek fiatalos agilitása máris új hatalmas lendületet adott pártunk fejlődésének. Országos elnökünk, Esterházy János programja egyúttal az én programom is. — Céloom a belső pártélet intenzívebb tétele a különböző szakosztályok, különösen az ifjúsági és szociális szakosztályok működésbe hozatala. A testvér magyar pártokkal érdekeink teljes megóvása mellett igaz testvéri együttműködést óhajtok kifejtetni. Ezen munkára azonban az én csekély erőm kevés, ezért kérem önöket: támogassanak bizalommal és szeretettel, fejtsé ki mindenki munkaképességének maximumát a párt nagy céljainak érdekében. Ma olyan idöket élünk, hogy könnyven lehetséges, hogy kisebbségi sorsunk súlyosabb órái, nemzeti érzésünk legnehezebb eröpróbat következzenek. Az első eröpróba védekezés, defenzív jellegű. A Dérer-féle iskolareformot értem itt. Ez ellen erőnk legvégös megfeszítésével küzdenünk kell, — mert ez volna ugyszólván az utolsó állomás ellenfeleink elnemzetlenítő politikájának.

Idegen kézre került a föld, idegen ellenörzés alá pénzintézetek és vállalatok, a történelmi országok gyárai és azok lerakatai tönkresztik a kisipart és az ös lakosság kereskedelmét, dézsmák, adók útján zsebünkölö eltitnik az utolsó garas. És az anyagiak után jönnek a szellemiek, — iskoláink, ezeken

keresztül nyelvünk és végül majd hitünk. Ez ellen küzdeni a mi egyik legközelebbi célunk.

A másik legközelebbi célosságunk már nem védekezés, hanem pozitív cél lesz. Ez a következő: Mint az egész világon láthatjuk a legutóbbi hetek eseményeiből, joggal lehet arra következtetni, hogy a vörös áradat, mely Európát és a keresztény kultúrát el akarta söpörni, egyik súlyos csapást a másik után szenvedti. Az agyagyalomban álló vörös kolosszus omladozni kezd. Ma már egész Európában a nemzeti újjáéledés korszakát éljük. Nekünk itteni magyaroknak, mint egy soknyelvű nemzetiség államban élő kisebbségnek, a helyzetet igen nehéz, — minálunk a szélsőséges nemzeti agitáció könnyen elentéteket válthatna ki az őslakosság között is. De éppen itt jelent számunkra óriási erőt és segítséget a kereszténység szocialista eszme, mely tiszteli a nemzeti érzést és megkívánja mindenkitől, hogy törhetetlen fia legyen nemzetének, — de tiszteli mások nemzeti érzületét is és programja alapján össze tudja kapcsolni az itt élő őslakosokat, magyarokat, szlovákokat, németeket egyaránt. Végül pedig szeretettel köszönti Esterházy pártelnököt.

Nagy figyelem mellett ezután Esterházy állott szólásra s aktuális kérdésekkel foglalkozott, érintette az iskolai törvényjavaslatot, amelyről bővebben a tiltakozó gyűlésen fog szólni. Azt ma már mindenki érzi, hogy 14 év alatt tönkre tettek bennünket, fizikai erőnk fogytán van, de van valaki fölöttünk, aki nem hagy el bennünket! Az autonómiával foglalkozott s megállapította, hogy győzünk kell, mert az igazság a mi oldalunk van.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után Kalita Lukács lelkéri kigiszgáda a falu panaszaikat adott hangot s üdvözölte az orsz. pártelnököt és Szlovenszko együttélő népének egymásra utaltságát hangoztatta. Aixinger dr. pártigazgató szóalt fel ezután s pártkérdéseket fejtgetett.

A gyűlés utáni ebédén a magyar nemzeti párt lévai szervezeteinek elnöksége is megjelent Esterházy pártelnök tiszteletére.

Az erdélyi magyar irodalom.

BOLEMANÉ Zorkóczy Atala felolvasása a Lévai Kaszinóban

„Vagy bolondok vagyunk s elveszünk egy szál, vagy ez a mi hitünk valóságga válik!” (Ady.)

I. Fajta, nyelv és lélek, e három együtt-ható determinálja legjobban a különböző embereket. Csodálatos kapcsolás tud válni bármelyik is e három coefficienten közül, óceánok, égbemeredő hegység és szuronyos pus-kák által őrzött határokon keresztül is. Liszt Ferenc alig mondhatnók semmit sem beszélt magyarul, mégis, ki vitathatja el, ugy zené-jének, mint a magyarság érdekében kifejtett munkásságának magyar mentalitását. Egy tündöklő kultúrjelenségekben gazdag század egét ragyogta be az ő káprázatos, egyedül-álló tehetsége, sikereitől hangos volt Európa, királyok és szellemi titánok hódoltak zsenije előtt s ő mindezek dacára tetteiben és lelké-ben hű fia maradt elárult, elnyomott, sokat szenvedett nemzetének. Még frappánsabb és közelállóbb példával is illusztrálhatom állítasomat, ha utalok azokra a kisebbségi magyarság szempontjából immár számba nem jövő egyénekre, akiket konjunktúra, kenyér-gond, avagy napraforgó természetük a mindenkor hatalmasok karjai közé sodort. Természetes, hogy nevekkel nem szolgálhatok ezuttal, de elhihetik, hogy pl. a los angelesi olimpiász alkalmából sokszor figyeltem meg őket, amint ragyogó szemmel vették tudomá-sul a magyar színek győzelmét, — pedig tudtam, hogy a gyerekeik otthon már nem mondják magyarul az estéli imádságot. Mind-ezek után joggal kíváncsiak lehetnek, hogyan kapcsolódik bele mai felolvasásom az itt el-hangzott megállapításokba? A dolog, ugy vélem egyszerű és könnyen érthető.

Tul a Királyhágón másfélmilliónyi test-vérünk él, idegen impérium alatt, kisebbségi sorsban. Egy a nyelvünk, egy a fajunk, a lelkünk öröme és bánata is egy kell hogy legyen. Tudunk kell a törekvéseikről, figyelemmel kell kísérnünk kulturális megnyilatkozásaikat, a magunk módján részt kell ven-

nünk a munkájukban, kölcsönösen támogat-nunk kell egymást, tiszta, őnzellen, féltékeny-ségnélküli magyar józérrel. Amikor pedig határon túli testvéreink irodalmi életét és mű-ködését óhajtom Önökkel közelebről meg-ismertetni, eleve leszögezem, hogy irigység nélkül kell, sőt helyénvaló, ha büszkék is vagyunk erdélyi sorstestvéreinkre. Szeretném, ha igénytelen formába foglalt seregszemlém, melyet az erdélyi reprezentatív magyar iro-dalom felett óhajtok tartani, felkeltené önök-ben az érdeklődést, később a szimpátiát és megértő szeretetet a transzylván magyarság költői és írói termékei iránt. Fanatikus hittel dolgozik ez a maroknyi ember, szent előttük az erdélyi gondolat, nemzetfenntartó erőfeszítéssel küzdenek, hogy a „koldusbot végén illatosan kibomlott” szegény rózsabimbó virágba szökkenjen. Szentimrey Jenőnek Kodályról a Helikonban írott finom essay-ében olvasom a találó két Ady vers sort, melyet mint mottót írtam oda mai felolvasá-som elejére: „Vagy bolondok vagyunk s el-veszünk egy szál, vagy ez a mi hitünk valóságga válik!”

Harcolni, küzdeni, szenvedni, ostromozni, hibáiban is rajongásig szerelni az otthont, a hazai rögöt, erdélyi szemmel látni, erdélyi szívvel érezni, minden tehetséget, befolyást, anyagi és szellemi javakat összehordani a másfélmilliónyi magyarság oltárán — ez az a suggestív szinte fascináló lendítő erő, amelynek varázsa alól nem vonhatja ki ma-gát az, aki a nyomdafesték halott betűin keresztül megéri az erdélyi szív lüktetését Nem csak véleményem ez a megállapítás, de több annál, — belém gyökeresedett tudatos érzés, hiszem és vallom, hogy amint van er-délyi szellem és mentalitás, ugy van speciá-lisan erdélyi irodalom is. Különös zamatu, rejtélyes összefogó erjű irodalom, amely megértő, közös táborba tudta hajtani a kü-lönböző irányzatokat képviselő és egyálta-lan nem homogén világnézetet valló íróirág-dát. Él az az írói szellem, mely hitvallás-szerű tanuságot tesz élniakarásáról, mely állítja, hogy van élet és jövő a romok felett,

Léva története a 17. században.

Írta: HAICZL KÁLMÁN dr.

V.

Rhédey ezalatt Garamszentbenedeket megszállta, majd tovább menve Kollonichot a bányavárosokból kiszorította. Kollonich Lévára, amelyet a hajduk megszállva tartottak, bejutni nem tudott, azért se-regével Komárom felé igyekezett. Lévát különben felesége és tisztjei rendületlenül tartották. (Takáts Régi idők, régi emberek c. művének 302. lapján írja, hogy „Kollonits ifjú felesége nagybeteget feküdt a várban. S a szegény asszony akkor adta ki lelkét, mikor a hajduk a várat jvában ostromolták.” Ez tévedés. Perényi Zsófia 1606. február 1-én még élt.)

Rhédey hajdúi a garamszentbenedeki apátság javait lefoglalták és Zlatári Mátyás prefektust, aki éppen Garamszentbenedekbe igye-kezett, be nem eresztették. (Kollányi. Esztergomi kanonokok. 195.) Rhédey a vármonostort Járj István és Kapronczay Tamásra bízta, akik csapataikkal július 8-ig tartózkodtak ott, (Eszterg. kápt. ltár. 1605. Regesták.) egyuttal pedig július 1-én a konvent számára védelvet állított ki. (U. o. Lad. I. fasc. 4, 8.) A vármonostort Sem-léky Jánosra bízta. (U. o. Lad. 10, 5, 2.)

Kollonichnak Érsekújvár ostroma nagy gondot okozott, de had-sereg nélkül a vár felszabadítására mit sem tehetett. Szeptember 19-én kísérletet tett a vár felmentésére. A Dunán átkelve seregével Érsekújvár felé közeledett. Homonnay eleje ment és az elővédék össze is ütköztek. Kollonich azonban látva azt, hogy nagy tulerővel áll szemben, visszavonult. (Rónay Horváth Jenő. Bocskay István há-boruja Rudolf ellen. Hadtört. közl. 1893.)

Kollonich nem ok nélkül féltette Érsekújvárt. Az a körülmény, hogy Ujvár ostromában nagyobb török sereg is résztvett, a komo-lyan gondolkodó férfiakat aggodalommal töltötte el, vajjon a török nem a maga részére akarja-e Érsekújvárt megszerezni? Hogy ezt megakadályozhassa, nemcsak Basta György fűvezérel, hanem Bocskayval, Illésházyval és Homonnayval is tárgyalásokba bocsátkozott. Magát Illésházyt is ily aggodalmak bántották, amelyeknek Bocskay-hoz szeptember 25-én intézett levelében nyíltan kifejezést is adott. „Most az török — írja — akarunk ellen az egri pasát sok török-kei Ujvár alá szállítottá a végre, hogy Ujvárt is övéjé tegye; igénylő akaratóból most megostromolták Ujvárt, az magyarok réa-

mentek, az török nem ment és ez miatt elegen vesztek el az ma-gyarokban. Immár látjuk bizonyhal, hogy Ujvárt is elveszi, az Du-nán hidat veret Isztergomnál által; ha pedig elveszi Ujvárt, mind az bányák s mind az egész föld Fátiráig övé leszén. Ha Főlséged ellen nem volna, módot keressünk benne, hogy valami szín alatt bele bocsássuk a németeket, maradjon körösztényen népnél, mert akár-mi végre is az török birodalom nem szenved társat, sem urat sem nemes embert, biznóságot teszen erriul az ő egész birodalma.”

Basta György és Kollonich e tervet pártolták és többször is irtak Homonnaynak. Csakhogy ők a császárhoz való átpartótlásra akarták rábíri, amiről Homonnay hallani sem akart. Mikor azután Kollonich látta, hogy ez uton nem boldogul, másrészt pedig arról is meggyőződött, hogy Ujvárt tartani nem lehet, azt az ajánlatot tette Homonnaynak, hogy segítse őt Ujvár megszállására és ő a vá-rat át fogja neki adni. Homonnay azonban nem bízott benne, Kollo-nichnak tehát ez a törekvése is sikertelen maradt. (Rónay Horváth Jenő. u. ott.)

Esztergom szeptember 3-án elesett. Az Ujvárt ostromló török táborban ennek híre elképzelhető nagy örömet okozott. Annál job-ban bántotta Homonnayt. Nőgrádrét és Léváért aggodott, amelyek ugyan még a németek kezén voltak, de Bocskay hadai erősen szo-rongatták. Meg is írta Illésházynek: „Uram, én immár Lévát igen féltem; Kglmed írjon mindjárt az asszonyok és mind az lévai tiszt-tartónak: adják urunk számára, mert bizony ugy jár mint Esztergom. (Rónay Horváth Jenő i. h.)

Illésházy, akit Bocskay a tárgyalásokkal megbízott, október 15-én az alkudozást megkezdte az Ujvárbeliekkel és október 17-én Homonnay Érsekújvárt — a törökök kizárásával — átvette. A vár parancsnokává Bosnyák Tamást, majd november 3-án Desöffy Jánost tette meg. (U. o.)

Érsekújvár ostroma alatt Bars vármegye újból a hadak utja lett. A garamszentbenedeki vármonostor telve volt állandóan a vidék-ről odamenekült papokkal és nemesekkel. Az átvonuló hajduk pedig az apátság magtárát és pincéit ugyancsak nem kimélték. Az ujvári táborba is minduntalan bort, buzát és zabot kellett küldeni. Az esz-tergomi káptalan regestáinak tanúsága szerint azonban az apátságnak ismétlen pénzt is kellett kiszolgáltatnia, így Homonnaynak, Rhédey-nek és Csomaköznyek junius hó folyamán 488 forint 25 dénárt fizettek ki.

az, amely bevallja, hogy szörnyű veszteségek érték, hogy fájó sebei vannak, hogy dilettánsai még a kisebbségi életnek, de tiltakozik az ellen, hogy sirba fekessék, hamisnak tartja a jegeit önsajnáló és csodaváró, télen, dologtalan lézengést, — csak egyet tart fontosnak és világos célkitűzésnek, hogy megalkossa az erdélyi magyarság szervezett öfenentartását, melynek keretében másfélmillió magyar éhes szája kenyeret, szomjas lelke pedig szellemi megújulást nyerjen.

Makkai Sándor, az aranytollú püspökíró mely elgondolása vázlatait olvastam a közelmúltban. Megtudom az egyikből, hogy a ravennai pompás dóm mögött formátlan, gabonahabdrá szerű épületben meglátogattja Galla Placidia császárnő sírját. A bámulat dermeszti meg, mint írja, mert a külső, eseten formákkal ellenében, bevűl pompás architektonikus vonalak és az üvegmozaik művészet sehol másutt fel nem leltető, legfelsőbb csodái lepik meg, oly szépek, melyeket csak látni lehet, de beszámolni róluk lehetetlen. „Már sokszor elcsüggedtem” — írja továbbiakkal Makkai Sándor. — „hogy Erdély és az erdélyi magyarság milyen sivár, keveset ígérő, kisserző és romladozó külsőt mutatnak. Nem bízhat az ember, hogy egy ilyen gabonásszerű épületben templom rejtőzhetik. Még hozzá mérhetetlen boltozat, örökkévalóságot befogadó, isteni szépségek titokzatos mozaikjában tündöklő szentély. Mióta a ravennai lélekszámot láttam, sohasem felejttem el, hogy a legnagyobb csodák egészen közel rejlenek hozzánk, s ami Ravennában csak egy van és az is üvegéből, Erdélyben sok száz és százezer van és mindvalamennyi élő öntudatos, végtelen lehetőséggel gazdag és szeretni tudó emberi szív és lélek.” — Ennyi hit és fajszeretet előtt nem szégyen tétet hajtani!

Szeretném, mélyen tisztelt hallgatóm, ha nem csak szavaimat hallanák, de megéreznék s valami keveset el is hinnék, hogy végzetesen komoly és szent dolog az a heroikus harc, melynek folyamán az erdélyi irodalom eljutott mai kifejlődéséhez. Ez az ut a ki-

semmizett, állástalár, éhező, szigurancán fogva tartott, emberi méltóságában megalázott, rongyos hadkálváriáján keresztül vitt. Mikor felébredt ez a maroknyi ember, főkevert kábultságából, ösztönösen tapogatódzva hordani kezdte a téglát, hogy felépítse a ledőlőt tündérpalota helyébe a kicsiny kunyhót, melyet azonban a rongyosok érzetével magának mondhat. Így született meg az első szépirodalmi újság a Magyar Szó. Kicsiny mustármag, jaj be gyöngye életű körülötte aggódva áll néhány erős hitt, lelkes poéta-kertész. Tabéry Gézával az élen, Berde Mária, Ligeti Ernő, Nadányi Zoltán, Csermely Gyula és az új, őstehetségű asszonyíró Gulácsy Irén és mások. Majd később fuzió a Tavasz című lappal, ahol már feltűnnek a ma fémjelzett írók közül Bárd Oszkár, Bartalits János, Szombati Szabó, Tompa László, Szini Lajos, Reményik Sándor, Szentimrei Jenő és mások igen számosan. Es itt időznem kell Tabéry Gézá, aki világosan rámutat arra, mint alakult át az Erdélyben élő magyar írók, erdélyi magyar írókká. Emlékkönyv című művében írja a lapja köré tömörült írókról: „Lírárt pengettek még valamennyien és nem egy kisebbségi sorsba szakadt nép életének játsztak problémahurjain. Lapoknak, költőknek újja kellett születniök a nagy katarziszban, hogy valamikor majd erdélyi irodalmat művelhessenek. Erdélyi kérdés, erdélyi gondolat! És az ezt magába foglaló irodalom! Mily soká váratottok magatokra, míg legalább halvány körvonalakban kibontakozhattok! Amíg meg nem írhatóat a bujdosó költő verse, hogy szívárványhidat verjen a népek szívei között, amíg a másik versírő az animai bányakatasztrófa gyászadalaként el nem zengirómanok, svábok, magyarok egybeolvadását közös halálba, közös szeretetbe; s amíg Galgóc a doktorpoéta szembeáll az erdélyi toleranciára szórt nemtörődömség vádjával, hogy nekünk Zágontól Érimtszentig a mi hegyeink parancsolnak! Hány állomás, hőkörzés, mennyi fájdalmas keserűség és csalódás jelezhetette utját e kol'dusszegény hadnak, míg végre kialakult, feifejődött és megerősödött az erdélyi

írószellem, mely napjainkban az Erdélyi Helikonban oly jellegzetes erővel jut kifejezésre! A Szemle, a Periszkóp s még egy csomó tisztavirágéltű folyóirat sirja felett, lassan bontakoznak ki az életképes, állandó irodalmi szemlék körvonalai. Megindult Napkelet címmel egy jól propagált biosz tőkétű felhavi folyóirat, majd a Pásztorú, mint az Erdélyi szemle utódja. Emz konzervatív a Napkelet erősen baloldali. Mi sem természetesebb, hogy a két különböző világnézetet képviselő lap irógárdája rövidesen harcban állott egymással s mindkettőnek támogatója volt a különböző fellegúss napi sajtó; jobboldalon az Ellenzék, baloldalon a Keleti Újság. Négy év mult el, amíg a gyökerében felordult, tengelyéből kiköszkentett világban élő, sok jószándéku író és művészmber revolutiója békés és eredményes evolúcióba csapott át. Négy év kellett ahhoz, hogy a Helikon keretében kiegyenlített, baráti érintkezésben, ki-ki a maga módján, de becsülettel és kölcsönös megértéssel munkálja a közös szent célt, az erdélyi magyar irodalmat. Berde Máriának, a kitűnő erős tehetségű erdélyi írónőnek agyában fogamzott meg a Helikon eszméje, báró Kemény János fiatal rajongással belekapcsolódott az akcióba és vitahatalatlanul övé az érdem, hogy sikerült közös nevezőre hozni a sok szétszórt értéket; az ő nevéhez fűződik a dicsőség, hogy a marosvécsi várban, a történelmi tölgyek alatt, 28 jószándéku magyar ember szövetséget kötött s mint ama legendás hét vezérek késői utódai, modern kultúremberek módjára, ma már nem kifakadó vörscseppeikká, hanem erős, becsülettel elhatározás folyományaként töltötlen aláírásukkal pecsételték meg a veszendő magyar kultúráért vállalt egyesülésüket. Végre munkába kezdehet az Erdélyi Helikon. Mindenek előtt átveszi az Erdélyi Szépíves Céh könyvkidő vállalatát s elsőrangú gárdája, ahol minden számottevő erdélyi író neve feltehető, biztosítja a könyvek pontos megjelenését, kitűnően szerkesztett, magas színvonalú folyóiratának, a Helikonnak hasábjai pedig teret adnak a kritikai és esztétikai termékeknek is.

Az átvonulások szakadatlanul tartottak. Junius 21-én Süley István jött csapatával Érsekujvárból Garamszentbenedekbe, másnap Ujbánára, 23-án vissza, 24-én Ujvárra. Junius 22-én Püspöky Ferenc, Nagy Mihály, Nagy Gáspár, Kovács Demeter váci hajdukapitány, Buday Mátás korponai kapitány, Biró István, Járay és Tajnay György fordultak meg hajduikkal ugyanott. 23-án a lovas hajduk Ujvárra, 26-án Püspöky Járayval ugyanoda, 28-án Süley és biró a hajdukkal Zsarnócára mentek, 30-án visszajöttek. Julius 20-án Kovács Boldizsár palánki kapitány és Nagy Lőrinc, Barbel vicekapitánya július 27- augusztus 18-ig Barbel Ferenc és hajdui, augusztus 6-9. Homonnay fordult meg az apátságban, ahonnan 10-én Zsarnócára ment. Augusztus 18-án Barbal a vármonostor kapitányává és Nagy Lőrincet vicekapitánnyá tették. Szeptember 8-án Homonnay védelevelet állít ki a konvent részére. Október 1-én Homonnay Csillagos béggel és török katonákkal jelenik meg a monostorban, amelynek őrzését reájuk bízta. Törökök őrizték Taszárt és Szelepcsényt is. Október 15-én Buday Mátás és Sallay András 300 hajduval érkezik meg Sz. Keresztről. Október 22-én Homonnaynak Ujvárra bort, buzát, madarakat és nyulakat küldenek. November 24-én Kovács Boldizsár, 28-án Bornemissza János és Barbel jönnek hajduikkal, 30-án Csomaközgy Endre fordul meg a monostorban. (Eszterg. kápt. Itár. 1605. évi Regesták).

Kollonich Érsekujvár átadása után is folytatta a tárgyalásokat Illésházyval. December 4-én küldi neki a menlevelet és a kíséző sorokban ezeket írja: „nem szánom fáradságomat, sem éjlel, sem nappal és könyörgésem is nem szünöm meg, hogy az uristen adjon bekkéséget és egyességét a kereszténynek között, mert uram én látom, hogy mind az német miatt, mind az idegen nemzet miatt és az török miatt és az magyar nemzet miatt mind most leginkább csak az szegény magyar nemzet romol főképen, ki az pogán ellenesség és az más idegen nemzetiségek örömmel néznek, hogy az szegény magyar nemzet romol és erőtlenedik.” (Tört. Tár 1878. 37. l.) E levél is egyik ékesen szóló bizonyítéka annak, hogy Kollonich a magyarság sorsát mennyire szívén viselte. A testvérháborunk minél előbb véget akart vetni, mert csak a magyarság pusztulását látta benne.

A béketárgyalások tehát tovább folytak. Mátás főherceg megbízottjai Illésházyval megegyeztek abban, hogy Ujvárat a háború befejeztével a császáriaknak visszaadják, de Bocskay azt kívánta, hogy Ujvár magyar kézen maradjon és 1606. január 9-én azt írta

Illésházyknak: „ha ő felsége Ujvárra németet akar szállítani, Várad-ból vigye ki — tessék az mintha cserében esett volna a dolog, mellyel ő felségének nem kellene késmi sok okokért.” (U. o. 52. l.) A béketárgyalások azonban Bécsben február 9-én megszaktak és a háború újból megindult.

Léva továbbra is a császáriak kezén maradt, de a Garam felső völgye ezután is a hadak útja maradt.

Bocskay hadai Kassa és Érsekujvár között egyre-másra vonultak át Bars vármegyén keresztül s a garamszentbenedeki apátságban ismét bőven kijutott a bort, gabona és egyéb szállításokból és a katonák átvonulásával járó kellemetlenségekből. Rhédeynek január 7-én borjukat, tyukokat és ludakat, 23-án bort kellett szállítani Sz. Keresztre, február 4-én Rákóczy Lajos főhajdukapitánynak bort Privigyére. Március 3-án királyi biztosok érkeztek német katonákkal Garamszentbenedekbe és 5-én tovább mentek a bányavárosokba. Március 13-án Kemény Mihály, 24-én Bessenyei Ferenc jöttek meg Sz. Keresztről. Május 7-én Alapy György vicekapitány érkezett, 12-én Barbel és Meszsey hajdukapitányok jöttek Szőlősrre, 16-án Erdélyi István és Szabó János csapataikkal Kovácsiba. Junius 1-4-én Horvát István, Süley, Barbel, Kaly, Pápay Dániel Kistapolcsányba mentek. U. a. hó 2-án 1 hordó (5 és fél akó) bort küldenek Bosnyák Tamásnak Ujvárra s ugyanannyit Horvát Istvánnak Taszárra. Junius 9-én Czalay Imre főhajdukapitány és más főhajduk Rhédey elé mennek Ujvárra. A hajduk egy része Garamszentbenedekben várakozott reá 13-ig. 10-én Zádory Endre is Ujvárra ment, 13-án Rhédey már Zsarnócáról érkezik vissza Zádoryval, Sóky Jánossal, Kovács Demeter nyitrai kapitány, Kaly Pál, Nagy Ambrus, Kerekesy István és más kapitányokkal. Nagy Ambrus csak 28-án távozik, másnap Kaly Pál jön helyébe Sz. Keresztről. Julius 3-án Horvát István Saskaöre megy, július 4-én Gyürky Benedek korponai kapitány érkezik, 8-án Kémendi Mihály, 9-én Bende Miklós jön Ujvárból Rhédeyétől, 13-án Bartakovics Pál, 28-án Bende Miklós érkezik Pozsonyból, 30-án Szabó István ujvári kapitány jön és kocskait, gerendákat kér. Augusztus 6-án Boross György a gyaloghajduk zsarnócai kapitánya érkezik csapatával. 15-én Gyürky Benedek megy Nyitraira Rhédeyhez és német foglyokat visz magával. 19-én Nagy Máté, Barbel Ferenc, Horvát Márton, Nagy Ambrus, Kerekesy István és más kapitányok érkezleletet tartanak Garamszentbenedekben és Kaly Pál és Ujfalussy Ambrussal Rhédey elé mennek.

Régi lévai párbajok.

Írta: KARAFIÁTH M. dr.

III.

Előző közleményemben már jeleztem, hogy sokszor valóságos semmiség volt a párviald oka.

Például szolgáljon a következő: O. szolbákbiro és F. Pista, mindkettő dzsentri, jó cimborák voltak. Egyszer együtt voltak **bárodnál, kinek szemerevaló mostoha lányának udvarolgattak. Haza utójban Varsányon befordultak az utazói kocsmába egy kis hűsítőre. Nagy hőség volt s így egyik „fröcs” a másik után tünt el bennük, nem csuda hát, hogy a bor fejükbe szállt. Epen az került szóba, hogy mikor szabad már fogyotól löni. Pista valami abszurdumot állított, mire O. fölényesen azzal vetett véget a vitának, hogy Pistának hársányan oda vágta:

— Amihez nem értesz arról ne vitakozzál.

Nem volt ott tanu sem és mégis párbaj lett belőle, melyben a fúrge F. ellenfele jobb kezefején két ujjt inát elvágta, ugy hogy az hónapokig nem bírt tollat fogni a kezébe.

Sértés nem esett, tanu sem volt rá, de hát a dzsentri vér!...

Erről jut eszembe egy másik eset, melyben azonban, bár meglehetősen sértés esett az egyik félen, valószínűleg csak azért nem került a sor párbajra, mert tanuk nélkül történt így agyon lehetett hallgatni.

Dombay Vilmos alispán idején történt egy ar.-maróthi megyei bálón. Az alispán Endréné lakott s a vármegye házában levő lakásának helyiségeit átengedte a bál céljaira.

Nem voltak szenedvényes táncos ezért éjfél után félrehúzódtam az egyik, csak egy kialszóféiben levő lámpától gyéren megvilágított szoba kályhájá mellé pihenni. Már-már elszundítottam éles hangok felriaszának mámoromból. Kemény léptekkel halad keresztül a szobán a szkicói herceg, nyomában **barsi földbirtokos, országgyűlési képviselő aki épen kérleve resbesgeti:

— De kérem hercegségedet, kegyeskedjék!...

— Ne tolakodjék! — vág szavába nyersen a herceg. — Mondtam már ne kellemetlenkedjék nekem, szemtelen!...

Ezzel eltűntek a többi szobákban.

Biztosra vettem, hogy pár nap mulva te lepsz a vármegye kettejük véres bárbaja hírével, de — nem lett semmi. Talán mert nem volt tanu rajtam kívül, engem pedig nem vettek észre. Aztán a herceg nem szorult rá párbajra, vivott ő eleget életében, a képviselő ur pedig szivesen elengedte azt, nem volt ő vérszomjas, soha!...

*

Nem szándékom minden párbajt letárgyalni, melynek színhelye Léva volt, mert nem volna célja. Kit is érdekelné, hogy miért vagdalta meg egymást két egyén, aki sem a közsem a társadalmi életben nem tünt ki, s akinek híre már rég feledésbe merült. Nézetem szerint elég az az elmondott pár eset annak jellemzésére miképen gondolkozott társadalmunk a párbajról 40—50 évvel ezelőtt.

Egy esetet azonban még elmondok, mert jellemző az akkori, még éretlen, iskolás ifjúság eszmévilágára, elmondom a lévai tanítóképző egyik tanára 12 éves gimnazista fiának a párbajesetét.

A tanár ur a lévai torna és vivő egyesület egyik legbuzgóbb tagja volt. A pa apédája a fiura nagy befolyást gyakorolt. Már az apa szobájának faldíszé, az ott festői csoportosításban lógó kardok, plastronok, rostélyos sisakok, vivőkeztük is ingerelték a fiu fantáziáját. Hozzájárult, hogy az apa üres óráiban unalomölző, tréfából, mintegy játékképpen végeztetett a fiával vivógyakorlatokat. Aztán, amit a fiu az apjától hallott és ennek, a hákunál meg-megforduló pájtásainak beszélgetéseiből ellesett, netán regényekből kibőgészett, a gondolkodását valami lovagias gőzkörben tartotta fogva.

Nem csoda hát, hogy Zolika egy szép napon valamelyik iskolatársával a közös „flamme”-jük, egy polgarista lányka fölött összekulónbözve, a fiu elhatározták, hogy kardnak kell a lányka birtoklása fölött döntenie.

A négy segéd pedig hamar megvolt, összeültek, jegyzőkönyvet írtak, a párbaj ki lett tűzve holnap este 7 órára a tanár ur kertjébe

a „harsfa” alatt. (Akkor ugyanis a tanár ur még a Konc-erdőben szokott hűsölni, a neje pedig az igazgatóknál vizitelt.)

Az éles kardokat Zolika klopota az atya szekrényéből, a bandázst pedig...?

Hja! a bandázsról az orvos gondoskodik, de ki lesz az orvos?

Az orvos bácsik közül senkit sem mertek felkérni, mert azok biztosan előre elárulnának mindent az illető apáknak... No, de hiszen itt a Pista! a járási állatorvos fia! ennek már csak kell valamit konyitania a sebek köztözeséhez, hisz elgyszer látja hogy végzi apja ezt dolgot a paciensein!... Azt kell hívni persze!

Ugy is lett, minden együtt volt, már párdrában álltak az ellenfelek, élesre fent kard a kezükben, midőn... egyszerre csak csikorog a kert ajtó és belép Zoli papája két barátjával...

A párbajból persze semmi sem lett, a két ellenfél sebek helyett egy-egy egészséges nyaklevessel az arcán távozott. Szerencséjükre Z. atya utközben a két, épen hozzá igyekvő uraltálkóztott és haza tért velük a „harsfa” alá kvaterkázni.

Kitudja, hogy vagdalta volna össze egymást különben az a két tascsó!

Ilyen volt a párbaj szenedvény régen.

KÜLÖNFÉLÉK

— Goethe emlékest a Lévai Kaszinóban.

A Lévai Kaszinó március 22-én, szerdán este fél kilenc óráh kezdettl saját épülete nagytérben Goethé emlékestélyt tart a következő műsorral: 1. Szavalt Goethé költeményeiből; a) Iphigenia auf Tauris-ból Monológ (németül); b) Az isteni (magyarul); c) A rémkirály (Erlkönig) magyarul; szavalt Boleman Judit. 2. Dr. Nagy Emilné felolvasása Goethé Faustjáról. 3. Beethoven: F dur Andante. Zongorán játsza Szent Ivány Valéria. Belépődíj nincs. Vendégeket szivesen lát a Kaszinó. — A Kaszinó legutóbbi kulturesztje is szép siker jégében zajlott le és érdekes-ségével mindvégig megfogta a hallgatóság figyelmét. Nem is lehet az másként, hiszen a kitűnő előadók hívtel nélkül eredeti és érdekes témával szolgáltak. Kenessy Kálmán dr., a neves előadó, az őgyallai obszervatórium vezetője vezette be az estét. Erdekfeszítő előadása a hold titokzatos világáról szözlött. A tudós csillagász a hold keletkezésével, sajátos, kihűlt testével és annak földünkre gyakorolt hatásával foglalkozott, nem a tudósok száraz, hanem a gyakorlott előadó gördülékény és élvezetes stílusában. A közönség meleg ovációban részesítette az előadót. Ezután Dank Pál (Zseliz) foglalt helyet a zongoránál és saját kísérletével az eredeti magyar népi dalköltészetből mutatott be egy párat. Ezek a hamisítatlan palóc dalok a magyar folklorisztikus gyűjtésnek igazán értékei és a szlovenszói magyar kultúrelét csak hálás lehet Dank Pálnak, hogyha a gyűjtéssel tovább is fog foglalkozni és megmenti számunkra a nép ajkán élt s már veszendőbe menő, de a nép lelkét legőszintebben kifejező igazi népdalokat. Malesz tapsokkal közszönte meg Dank hallgatósága az élvezetes előadást. Majd Ficzély Lenke, a lévai liszt-kísérleti laboratórium vezetőjének felolvasása került sorra, aki „A mi mindennapi kenyérünk” címen feltűnő avatottsággal valósággal a kenyér történetét adta az őskortól napjainkig. Magállapította, hogy a kenyér már az ősember tápláléka volt, csak hogy az ősember még primitíven sütötte: parázsban sima követ tüzesített és azt ujnyai vastag térszával vonta be, amit a forró hamuval takart be. Ez lehett — mondja — a magyar népmesék hamuban sült pogácsája. Székelyföldön ma is készül hasonló eljárással tészás étel. Így vezette el a hallgatóságot az ősember kenyérelől a ma emberének fehér buzakenyéréig, érdekes történeti fejlődésnek utján keresztül. Közönlöte jelölt a felolvasót meleg tapsokban részesítette a közönség.

— Ma vasárnap lesz a szivgyárda előadása a Kath. Kőr szinpadán, d. u. 5 órai kezdettel. A szent József iránti tisztelet kimélyítésére rendezett a sikeresnek ígérköző előadásra a belépődíj tetszés szerinti adomány.

— A lévai magyar színházi idényre vonatkozóan Földes Dávid szinigazgató arról értesítette a városi tanácsot, hogy a szinátársulat lévai működését apr. elsején kezdi meg.

— Megjelent a „Nemzeti Kultúra”, a SzMKE tudományos folyóirata, olyan tartalommal, amely méltóképen reprezentálja az itteni tudományos életet. A magyar kisebbségi élet kulturális viszonyai közt abszolút értéket képvisel az új folyóirat, melyben Jankovics Marcell dr. a SzMKE elnöke ragyogó tollal írta meg az igazi nemzeti kultúra férfias és lenyűgöző erejű krédóját. Melich János egyetemi professzor, Európa legnevesebb szlavistája és filológusa a jövővesszavak atvételének szabályait foglalja össze. Takács Menyhért dr. a tudós premontrei rendfőnök, a jövőbelátásról mond el érdekes tudnivalókat. Császár Elemér mélyen szántó esszéje Madách és Az ember tragédiája megalkotásának lelki motívumait boncolja. Sziklay Ferenc dr. a kisebbségi élet tudományos céljainak nyújtja realis és igaz keresztmetszetet. Karasi Ervin dr. bölcséleti író, a tiszta logika problémájával foglalkozik. Alapy Gyula dr. a Vág alsócsallóközi jobbrtánj feltárt lovasnomád sírokat ismerteti és megállapítja, hogy azok az avar korhoz tartoznak. E. hely Gyula dr. történetkutató a Vág völgyének és Nyíramegye északi részének régi kastélyainak történetéhez szolgáltalt levéltári kutatásokon alapuló kortörténeti adatokat. Pécsi Gusztáv dr. kitűnő fizikus Michalson cheicgói csillagász kísérletével foglalkozik, melyre Einstein alapította elméletét és a kísérlet alapvető hibáira mutat rá. Haiczl Kálmán dr., a jeles történetirő közli Rakóczi Pal országbíró özvegyének hagyatéki leltárát Hruszó és Kistapolcsány váraiból. A mivelődestörténeti szempontból író érdekes adalék bemutatja egy XVII. századi főúri háztartás nagy kincseit. Gazdag irodalom rovat és több bírálat teszi dussa még a füzetet, mely határainkon innen és túl is méltán keit feltűntet és szerkesztője, Alapy Gyula dr., a SzMKE főtitkára a legnagyobb elismerésre tarthat számot. A folyóirat négyszer jelenik meg egy évben és előfizetési ára 40 K, kögyvtáraknak 30 K. Megrendelhető a kiadóhivatalnál (Komárno—Komárom, Kulturpalota 6.)

— A Lévai Dalárda évi rendes kögyűlése hétfőn este zajlott le a tagok élénk érdeklődése mellett. Jozsefcsek Géza elnöki megnyitója után Keresk János dr. terjesztte be jelentését, a dalárda elmúlt évi működéséről advan benne hű képet. A közsegységletérgyalása után megtörténtek a választások. Elnök lett ismét Jozsefcsek Géza, tőrselnökök: Schubert Todor, Boros Béla, elnökök: Taby Lajos, igazgató: dr. Keresk János, karigazgató: Hackmann István, dr. tisz. karagy: Kleiszner Pál, karnagyok: Heilbraun Simu, Szent Ivány Valéria, Doka Sándor, Forgács Mihály. Titkar: ifj. Schubert Pál, ügyész: dr. Nagy Béla, pénztáros: Guba János, gondnok: Kovács Jenő, haznagy: Prachar István, zászótartók: Molnár János és Stugel Sándor. Szavmívszálók: Bakos Lajos, Mátéfy Béla, Zelenyák József, Janossy István. Választmány: Antal Gyula, dr. Adorján Hugó, Banyai Ferenc, Borcsányi Béla, Dodek János, dr. Guba János, Horatsik Pál, Klein Odón, Koperniczky Kornél, dr. Parger Aladár, Boromissa Tivadarné, Doka Vilmos, Éder Kálmán, Gaál Ernő, Hackmann Istvánné, Kurcsinka Vilmos, Randik Aranka, dr. Rev József, Turpinszky József, Udvardy Árpád.

— Gyászhr. Részvértel jelentjük, hogy Balogh Lajos, nyugalmazott lévai utbiztos munkás életének 78. évében, hosszas betegskedés után elhunyt. A család gyászt szinte tragikussá emeli, hogy Balogh Lajosné szintén súlyos beteg, ugy, hogy nem is közhölheték vele nyomban férje elhunytát. Az elhunyt jóvialis természete, embersége, jószívű gondolkodása miatt széles körben becsülést szerzett magának s mint tisztviselő, tisztelt mindig közmegelegedésre látta el. Részvértel a társadalmi életben is, hosszú időn keresztül ügybuzgó pénztárnoka volt az Iparos Körnek, amely tisztelőt csak betegsége és agg kora miatt vált meg a közelmúltban. Halálát neje, sz. Hlóska Mária kivül egyetlen Mici leánya és a Pótery család gyászolja. Hált temetőt

f. hó 16-án helyezték örök pihenőre a ref. egyház szertartása szerint őszinte részvét mellett.

— **Ma este 7 órai kezdettel a városnap iktatók előadást tartanak** a ref. egyház tanácstermében, melyre mindenkit szeretettel hívnak.

— **Lelkigyakorlat.** A férfi és női Mária Kongregáció má. 19-től este 7 órai kezdettel a plebánia templomban lelkigyakorlatot kezd fötízet. páter Eisele Lajos jezsuita aya vezetésével. A városi közönség is részt vehet benne lelki javára. Vezetőség.

— **A lévai betegsegélyző pénztár új székháza,** amely impozáns méreteivel valóságos feltűnést kelt a város déli bejáratánál, belső munkálataiban is a befejezés felé közeledik. A lévai pénztár vezetősége szerint a lévai székház a legimpozansabb és a legjobban berendezett szlovénországi betegsegélyzőnek újonnan épített székháza között. Tágas, kényelmes és pompásan világotított irodahelyiségek, modern gumipadokkal, tágas tanácsterem az igazgatóságnak, jól megoldott beosztásokkal, külön bejárat a pénztárt felkereső egészséges tagok és külön a betegek részére. Elosztott betegosztályok, hidegvízgyógykúra részére fürdő, száraz és nedves gőzfürdő, kádfürdő és munkások részére tisztogató fürdő, mind a leggyakorlatiasabban megoldva. Ugy értesülünk, hogy ezeket a város közönsége is igénybe veheti mérsékelt díjak mellett, így a munkások téli tisztogató fürdője megoldást nyert, ami eddig Léván, ebben az ipari városban probléma volt. Figyelemre méltók a röntgen- és kvarc osztályok is. Fel van szerelve a székház villamos mosóapparatussal, olyan modernül, mint a lévai országos kórház, a rendelők és ambulancia ruháinak tisztogatására. Az orvosi rendelők a különböző szakok szerint elkülönítve, ugylátjuk, hogy lehetőleg tesz mind a zsutoltságot, amely ellen Léván eddig annyi panasz hangzott el, sőt nem tudunk szabadulni attól az érzéstől, hogy mintha egy kisse túl lenne méretezve az az épület a hetvenet meghaladó helyiségeivel, amire azt az ellenvetést kapjuk, hogy az épületet nem mának, hanem a jövőnek építették és még száz év múlva is meg kell felelni hivatásának. (Ugy informálnak bennünket, hogy a helyiségek egy része előlre valamely hivatal részére bérbé lesz adva.) A székház létesítésének költségei mintegy kétfélmillió kétszáz-ezer koronára ruznak. Sajnáljuk, hogy ez az impozáns épület, amely belső szépségeivel is megfogja a látogatót, nem a város belső részét díszíti, hanem künn, a város szélén áll, rendezetlen és szabályozatlan környéken a csak a polgári iskola felől eső része nyújt meglehetősen kevéset. A patak felőli részt ennél fogva, amint a város anyagi viszonyai ezt lehetővé teszik, nyomban rendezni kell. A patak szabályozására is gondolni kell ezzel kapcsolatban, mert a patak mai rendezetlenül futó és elhanyagolt partjával már méltatlan ehhez a fejlődő városrészhez és nagyon lerontja a kellemes hatást. Az az érzésünk, hogy a munkanélküliek itt hasznos munkát végezhetnének és nem is nagy költséggel elutíthatnák a ma még itt élétkébe taruló fiatal idősre emlékeztető kőpet.

— **Hogy születnek a kincses legendák?** Ki ne emlékezne a pár év előtt lefolyt Beregszász vidéki kincskutatásokra, amelyekre fantasztikum emberek nagyon sok pénzét áldozták. Két év előtt Ocskay elrejtett kincseről is sokat beszéltek és a végén kint, hogy fantasztikum volt az egész. Évtizedek előtt Léván is éltek ilyen kincseresők, akik a Siklós oldalán kutattak az ősök elrejtett kincsei után. De kincskeresők jártak a lévai kálváriára is, ahol az egyik kápolna alá vajták üreget, hogy felszínre hozzák az elrejtett kincseket, de bizony előbb kimerültek a kincskutatók, akiket ma már csak mosolygunk. Egy lévai család régi iratok között szintén talált ilyen elrejtett kincseről szóló feljegyzést, amely így hangzik: Veszprim nap nyugotnál, két mé föld, pusztá Buda várának hívják annal vagyon egy malom fő forasa, a mely egy felül csapo malmot hajtott, azon malom felett, vagyon három halmocsa 200 lépésnyire; annak az középsője alatt vagyon egy méssel fővenyal rakott bold pince, mikor

az nap délre meg ál épen gádorjában szolgál. Mely pincében 12 Magyar Országgi Uraknak kincsek benne vagyon, sőt pedigen a mellyen Budát ál attak az is benne vagyon. E; annyi kincs hogy 10 esztendeig egy Tábor véle meg erne, de el sem költene. Ezen pinczének a nap kellet felül oldalában vagyon egy vak ablak, abban is vagyon egynehány számu ezer arany, egy ládában el rejtve, azt is keresd fel, hogy ott ne maradjon. Ezen pinczére pedig könnyű reaja akadai 3 Szingyura tudniillik az földben vagyon, és mikor el rejtették, Fat, Sónát, Szalmát össze égették rajta. Az mely Urnak attak ezen levelet 17 szer meg kellett esküdni, hogy gondját viselje; mert ha pogány kézre esnék, azon iszonyu — kincset, maga háddával fel kerestetné. Én jelen voltam, midőn be rakták, be tsináltuk, de immár öreg ember vagyok, soha oda nem mehetek, hanem te édes Ősöm e mellyet bizavást indulhatsz keresd, vagy jelenésd Ő Felségének, a nagy hatalmas Isten, tégedet és Ő Felségét ezen elrejtett kincsei megáldja. Ao. 1711. Eddig szól a bizonyára érdekes „testamentum”, bár aki a rendelkezésre bocsátotta, csak hitetlenül mosolyog felette. A régi papiru, elsargult írásból kitérni, hogy hiányzik belőle a kor írásstíusa. Annyi bizonyos, hogy régen irták, de vajjon mi lehetett a célja és mi lehetett a célja a többi titokzatos írásoknak is, amelyek napfényre kerültek s körülötte valóságos legendák szövődtek és keltek szárnyra és hiszékeny emberek kutattak is a rejtett kincsek után. A régi időben az ilyen legendákkal bizonyára még fel lehetett hajtani egy birtok irát, vagy terjesztésekkel pénzt is kilehetett sajtolni a hiszékeny emberektől, de ma már — amint ennek az írásnak a tulajdonosa is tanujelét adja — az örökösök sem nagyon örülnek a titokzatos kincseknek, amelyek tömémentelen mennyiségben ugyan, de jóformán mégis csak annyira, mint a holdban vannak! E; pedig még a holdrakéta kísérletezése idejében is nagyon távol van.

— **Méncsikör vásárlása az állam részére.** Április végén és május elején az állam egyes méncsiköket fog saját részére vásárolni. Csak a legjobb méncsiköket fogják vásárolni, melyek jól vannak kifejlesztve, nincsen örökítőli hibájuk, 1932. évben születtek, nem fehérszintűek és nem nagy jegyekkel; igazolni kell származásukat legalább apjuk után, de kivánatos igazolni anyjuk származását is. Az anya elővezetendő méncsikájával együtt. Keresztezettek nem lesznek vásárolva. A megfelelő s eladásra szánt méncsikök tulajdonosai saját érdekében az ilyen csikókat turtsák jól zabbal, gondozzák és ápolják őket úgy, hogy szabályosan nőjön a körmük. Ezen méncsikök bejelentendők az illetékes jegyzőségekhez, melyek a bejelentéseket továbbítják a járási hivatalhoz. A bejelentések tartalmaznak a fenti összes adatokat. Rend állapot-egészségügyi tanácsos.

— **A Járási Ftalatságot Gondzó Egyesület Irodája** a városházáról áthelyeztetett László utca 5. sz. alá. Kérjük a lakósság, hogy ügyeiben eszentul itt járjon el. Hivatalos órák 9—11, és 15—18 óráig. E.nökség.

— **Uj tárgyalás lesz a lévai méregkeverők ügyében.** Ismeretes, hogy a komáromi kerületi bíróság a mult év októberében özv. Stankó Mártonnét három gyilkosság, egy gyilkossági kísérlet és két gyilkosságban való bűnrészeség vádjával terheltlen kötéltálati halálra ítélte, míg a nagy bünyű többi szereplőt: Repiszky Janos csaniki földművest életfogytiglani fegyházra, ennek edesanyját, özv. id. Repiszky Janosnét és özv. Szenezi Viktória csejkői földművesnőt 15—15 évi fegyházra ítélte. Repiszkyket megnyugodtak az ítéletben, míg Stankóné és Szeneziné semmisségi panaszal elétek, így az ügy a brünni legfelsőbb bíróság elé került, amely a semmisségi panaszokat elvetette, de az esküdtbíróság ítéletét hivatalból megsemmisítette azon részben, amely Stankónának a Berkes András halála miatt, a lévai elleni gyilkossági kísérlet miatt és a Szenezi-féle gyilkosságban való részvétele miatti elítélését illeti. Ugyancsak megsemmisítette az ítéletet a Szeneziné ügyében is és utasította az esküdtbíróságot, hogy új tárgyalást folytasson le a bünyű ezen

részében, mert a legfelsőbb bíróság indokolása szerint a ténymegállapítás révén nem bizonyult be minden kétséget kizáróan a vádlottak bűnrészesége az ítélet ezen részeiben.

— **Megjelent az első eszkimó-újság.** Az ember hajlandó lenne azt hinni, hogy az eszkimóknál semmi jele sincs az írásos kultúrának s az eszkimóknak nemzeti irodalmuk sincs. Nos pár héttel ezelőtt megjelent az első eszkimó sajtótérkép, az első eszkimónyelvű újság Gødthaaban, Gødland szigetének északi csucsán. Címe: „Uglauku”, ami annyit jelent, mint „Olvasmány”. Szerkesztője, kiadója, írója, rajzolója és nyomdása egyetlen ember: Lars Moeller nevű eszkimó, aki annak idején már a Nordenskjöld-expedícióban is résztvett és az újságot előállító kézírásait Nordenskjöldtől kapta. Az újságban képek is jelennek meg, mert Moeller a fametszést készítését is megtanulta, hogy az eszkimók népét, nacsak írásban, hanem képen is tájékoztassa a világ eseményeiről. Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda egy eszkimó-kunyhóban van.

— **Egy özevgyasszony Garamkelecsényben borotválva elmeszette a torkát.** Borzalmas módon elkövetet öngyilkosságot fedeztek fel pánteken reggel Garamkelecsény községben, ahol özevgy Kupcsó Julia földművelőasszony borotválva elvágta a torkát. A 66 éves asszonyt, aki évek óta özevgyi sorban él, pánteken reggel a ház végében levő kertben, egy szalmakazal tövében lelték a szomszédok átmszét torokkal, elvérzve. Az idős nő hiányosan öltözékben észrevehető volt, hogy az éjszaka folyamán az ágyából osont ki a kertbe, hogy végrehajtsa borzalmas tettét. Az öngyilkosság okára vonatkozóan azt hiszik, hogy az idős nő pillanatnyi elmeháborodásban végzett magával, mert rendezett családi viszonyok között élt, ámde az utóbbi időben fejfájásról panaszokot ismerőseinek.

— **Kiraboltak egy kéméndi gárdát.** Ismeretlen tettesek a felfeszített ablakon keresztül betörték Krucsz Páter kéméndi kisgazda lakásába és onnan az összes agyneműt és ruhaneműt ellopták. A csendőrség megindította a nyomozást.

— **Elfogott kóboroknyakok.** A csendőrség a lévai őrskutyájának segítségével Varsány mellett hét kóboroknyagt fogott el, akik a dunamocsi Lakatos familia tagjai és a környék baromfiállományát dezsmálták. A komáromi ügyészség fogházába szállították őket.

— **Mámoreban öltk ezután a dízenőt.** Az egyik párisi vághidón teljes eredménnyel mutattak be egy készüléket, amely lehetővé teszi azt, hogy a díznokat úgy lehessen leölni, hogy azok ne szenvedjenek. Az új készülék egy elektromos villás, amelyet a díznó nyakán helyeznek el és azon át elektromos áramot bocsátanak idegrendszerebe. Ettől a díznó mintegy nyolcperces mámoreos kábulatba esik és ez alatt fájdalom nélkül lehet egy lépéssel közelebb vinni a — pecsenyétárhoz.

— **Az Apolló mozgóban** ma d. u. 2—4 órákor népelőadásul a fehér halál, nagy dráma. Este a német filmvészt egy remekében, a Vágy: 202-ben Schneider Magda brillióz. Kedd, szerda és csütörtök a katonai humornak lesznek az estéi, amidőn Hasek híres regénye nyomán Svejk, a jó katoná kerül bemutatásra, amely nagy humorral egy cseh katoná háborus élményeit tárgyalja. Penteköl ismét egy kedves német operett meg, amelynek férfi főszereplője Slezák, a világhírű operanekes lesz, míg partnere a bájos Eggerth Márta lesz, aki a német darabban meglepetéssel magyar dalokat énekel, ami külön érdekessége ennek a szép filmnek.

— **Az Orient Kinóban** ma d. u. 2 és fél 4 órákor népelőadásul szines keleti film: Allah ver, meg. Este a düsseldorfi rém, a Fantom, amely megremegtette a világot borzalmas tetteivel, mivel a cenzúra szabaddá tette, így előadásra kerülhet. Kedden, szerdán a nagyszerű Ariane, mint rejtőz mégye, Elisabeth Bergnerrel és R. Forstler a főszerepekben. Csütörtökön egész heten a Csokolj meg edes, magyar beszélő film szlovénköli bemutatója. Elég annyit mondani róla, hogy a filmen Rökk Marika, Rózsahegy, Salamon Bela, Vaszary Piri, Somogyi Erzi és a magyar színművészet többi kitünőjegei vonulnak fel, így a film örösi sikere elmaradhatatlan.

Fényképező gépek, filmek, lemezek, papírok, vegyiszerek legnagyobb raktára, legkellemesebb fizetési feltételek PICK DROGÉRIA Levice.

A közönség köréből.

Felhívás.

Felhívjuk Léva város t. lakosságát nemzetiségi, vallási és körkölömbösgé nélkül, hogy konyhákat, ahol naponta 352 gyermeket etkeztetünk, az etkezés tartama alatt meglátogatni sziveskednek.

Ugy egyesületünk vezetése, mint a konyhában levő hölgyek, mely utóbbiak anyai szeretettel és kitartó gondoskodással veszik körül a szegény gyermekeket, szívesen látnak mindenkit, szegényt és gazdagot, mert így vihetik el hajlékukba szívükben mások szíveinek szeretetét. Ezt a felhívást azért tartjuk kötelességünknek, mert hiába írunk oldalkat, hiába tartunk beszédeket, a szívekbe nem lehet behatolni úgy, amely oly hatást hozna, mint amikor az ember látja a jó cselekedetet, — a sok gyermek reményteljes arc kifejezést, amikor a meglepett élt kapják. ELNÖKSÉG.

NYILTTÉR.)*

Alulírott ezennel kijelentem, hogy feleségemtől, Horváth Margittól válok. És értem többé semmiféle adósságot vagy más egyébért felelősséget nem vállalok.

Léva, 1933. márc. 17.

KISS ISTVÁN.

*) Ezen rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Gyászközlönetek.

Mindazonk, kik boldogult feleségem, illetve édesanyám elhunyt alkalmával a végteszegen megjelenni szívesek voltunk, s ezáltal mélyeségem fájdalmunkat enyhítették, ezután mond hálás köszönetet: PÁPES ISTVÁN és családja

Mindazon kedves rokonoknak és ismerősöknek, kik szeretet j. jó feleségem, illetve édesanyám elhunyt alkalmával részvétükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezután mondanak köszönetet.

KRIEK LAJOS és gyermekei.

Mindazon rokonoknak és jó ismerősöknek, kik felejtethetetlen jó testvérünk, öv. Micske Józsefnek elhunyt alkalmával részvétükkel fájdalmunkat enyhítették és őt utolsó útjára elkísérték, ezután mondanak köszönetet. öv. ÁDAM JÁNOSNÉ és BAZLIK JÁNOSNÉ.

Közönet nyilvánítások.

A Ref. Nőegylet és a Protestáns Leányegylet együttesen rendezett teaesztélyük jövedelméből 150 Kc-t adományoztak az Arvaháznak, melyert ezután mondanak köszönetet az árvek nevében.

OFFERMANNÉ Árvay Mária, alelnök

Láthatatlan emberek — láthatatlan bajlának további résztvevői:

50 Kc: Pischl Samu F.-Zsember, Guttmann Károlyné és Margit N.-Salló, Dr. Kmoskó Béla, öv. Kern Rózsa, Dr. Balog Sándorné, Ondrejkovits Mária, 40 Kc: Hlóska Samuné, Weisz Gyula pék.

30 Kc: Dr. Szilárd Samuné, Boros Gyula, Ghimesy Jánosné, Dr. Horváth Józsefné Ujbánya, Bernsutz Teri, Borcsányi Béláné, Petrács Jánosné, János Jenőné.

25 Kc: Szénassy Kálmáné, Koraleszky Rezsóné 20 Kc: Danyás Béla Zseliz, Veró Ernőné, Keusch Istváné, Tullassy Józsefné, Boros Béla, öv. Kern Albertné, Kern Oszkárné, Antal Gyula, Boldis Nándorné, öv. Dr. Keresk Jánosné, Hoffer Nándorné, Kutséra Andor, Cserey Pálné, Kohn Miksa, Lehoczky János Andrád, öv. Medveczky Sándorné, Vidor H. Albert, Wessely Jánosné, Sümegh Lajosné, Janicsek Károly, Vilma Kristóková, Imrich Kúnos, Bese Irma Gr.-Kovács.

15 Kc: Bázlik Mihályné, Rudnyánszky Olga, öv. Dr. Balbach Béláné Ujbánya, Katona Vilmosné Nagysalló, Hoffmann Istváné, Hoffmann István.

10 Kc: öv. Tolnay Istváné, Koml. ssy Györgyné, Fabianek Gyuláné Nagysalló, Simkó Oszkár, Ivanovits Erzsébet, Florek Lászlóné, Tóth Ilonka, Beregszásy Lajos, Varannay Ilonka, Fiácan Gusztáv, Lieberman Jakabné, öv. Makats Istváné, Korláth Ilona, Géczy Jolán, Polczér Emil, Boldizsár Györgyné Mohi.

5 Kc: Alex. Schäffer, Kereskenyi Ilona, Tauber Ármán. (Folyt. köv.)

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése. 1933. márc. 11-től, — 1933. márc. 18-ig.

Születés.

Vrábel András - Bondfa Erzsébet leánya Erzsébet, — Deutsch László - Löwy Zelmá leánya Teodora, — Pachinger József - Duris Lidia leánya Magdolna, — Dobó Lajos - Farbak Gizella fia Olivér, — Kacian Margit fia János, — Slusný Lukács - Frtus Mária leánya Adela Ida, — Beres István - Bori Teréz halva szül. fia.

Halálozás.

Pleska Józsefné Juhász Erzsébet 44 éves. — Molnár István 25 éves. — Batalki Jánosné Lukács Eszter 37 éves. — Soukup József 46 éves. — Öv. Micske Józsefné Sládek Jozefin 82 éves. — Misik András 56 éves. — Balogh Lajos 76 éves.

A „BARS” heti rádió műsora:

A budapesti műsornál minden hétköznapon:

9.30 Hírek. 12.35 Hangy. folyt.
9.45 Hangy. folyt. 13. Pontos időjelzés.
11.10 Nemzetközi vízzel. 14.30 Hírek.
12.— Deli harangszó. 15.— Piaci árak, ár. hírek
12.25 Hírek. 16.45 Pontos idő, hírek.
22-23 között pontos idő és hírek.

Vasárnap, március 19.

BRATISLAVA. 16 Rádió-zk. 19.40 Dalok dudakísérettel. 20.35 és 21.05 Gramofon.

BUDAPEST. 9 Hírek. 10 Ref. istentisztelet. 11 R. kath. mise. 14 Gramofon. 15 Földművelésügyi előadás. 15.45 Rádió Szabad Egyetem. 16.30 Honvéd-zk. 17.45 Bekeffy László vidám estje. 19.45 Sporteredmények. 20 Nagy Izabella magyar nótákat enkel Bura cigzk. kísérettel. 21 Guttenberg jazz-zk. 22.30 Skandináv-est.

PRAHA 6.45 Ebresztő. 7.30 Hangy. 8.30 Orgonaverseny. 9.30 Egyházi zene. 12.05 Fuvószene. 15.30 Népdalok. 17.45 Gramofon. 18 Német dalok. 19.40 Gramofon. 20.05 Hangy.

WIEN. 7.35 Reggeli ebresztő. 7.40 Gramofon. 10.30 Dalok és áriák. 11.30 Szimfonikus hangy. 16 Fuvószene. 17.25 Weis-kvartett. 19.35 Szimfonikus zk.

Hétfő, március 20.

BRATISLAVA. 11.05 Gramofon. 16.10 Rádió-zk. 17.50 Gramofon. 18 Bratislava-trió.

BUDAPEST. 3.15 Gramofon. 12.05 Balalajka-zk. 13.30 Testnevelési tanfolyam. 15.30 Diákféltő. 16 Asszonyok tanácsadój. 17 Bertha-zk. 17.45 „Magyarország szerepe a reneszánsz művészetben” előadás. 18.10 Munkásdalgyűjtés hangy. 19 „Kossuth halálós ágyától a kereseti temetőig” előadás. 19.40 Filharmoniai Társaság hangy. Majd Bodrics cigzk.

PRAHA. 6.15 Ebresztő. 11. 12.10. 13.40 és 17.50 Gramofon. 19.30 Zich: A festő ravaszága, vígopera. WIEN. 11.30 Zene. 13.30 Gramofon. 15.45 Zene. 19.20 Strauss János hangy.

Kedd, március 21.

BRATISLAVA. 11.05. 17.30 és 18.25 Gramofon. 20.25 Hangjáték. 22.15 Cigányzene.

BUDAPEST. 9.15 Honvéd-zk. 12.05 Hangy. 16 „Dárius serege elindul” előadás. 17 Balletszíndarab. 18 Francia nyelv. 18.30 Magyar. Tamás gesztelő. 19 „A szörközöttsg” előadás. 19.30 Bura cigzk. 20.15 Külgügyi negyedóra. 20.30 „Caruso” hangjáték. 22.20 Bíró Sári zongorázik. 23.20 Jávör-jazz.

PRAHA. 6.15 Ebresztő. 10.45. 11. 12.10 és 13.40 Gramofon. 15.30 Dalok. 17.50 Gramofon. 21.35 Zene. WIEN. 11.30 Zene. 13.10 Gramofon. 17 Zene.

SPORT

Rovatvezető: Boros Béla.

LTE—Nyitrai A. C. 4.0 (0.0) Bíró: Burkó. Kiváló eredmény, megfelelő talajú pályán játszott szezon-nyitói mérkőzéslet LTE csapata a nagy hírnevű nyitrai gárdával. — LTE az első félidőben egyenlő ellenfele volt, a technikai főnyelven levő nyitraiaknak, míg a második félidőben, amikor a csapatot megfelelően állították össze, döntő fölénybe került és lehet mondani, hogy könnyedén győzött. Matulányi, Vizi, Németh és Dekan jókajával, Gábris kissé bizonytalan volt, Ujváry a mezőny legjobb embere volt. Partnerei mind messze elmaradtak mögötté és a mérkőzés folyamán 4 partnere volt a jobbhátvet posztján. Martinovics megfelelt, a helybe beálló Mészáros egészen kiválóly nyújtott, Pálffy túl keményen játszott, Ocsáki darabosan és nehezen mozgott. A csatársornál két részre kell osztani a kritikát, az első félidőben lanya, a második félidőben jött a felénkülés és a szöbnnel-szebb akciók sorozata, melyek szép lövésekkel, illetve gólokkal fejeződtek be. Jánossy megfelelően pótolta az eltávozott Tóthot, Németh nagy technikájával, Vizi kemény küzdeli akarással és Matulányi gyors lefutásával tűnt ki. Dekan megfelelt a várakozásnak. Steiner, Kátai és Övry I. valamint Kovács gyengébben játszottak. Burkó kisebb hibáktól eltekintve jól vezette a mérkőzést.

Ma délután LTE a komáromi F. C. csapatát látja vendégül bajnoki mérkőzés keretében. — Amennyiben komplett csapattal állhat fel LTE, ugy értesülésünk szerint ez a következő lesz: Gábris, Martinovics—Ujváry, Mészáros—Pálffy—Ocsáki és Jánossy—Németh—Vizi—Dekan—Matulányi. Azonban, ha Dekan nem játszhatna, ugy nézetünk szerint Matulányi vissza kell tenni hátvéd posztjára és Martinovicsot előre centernek. Ilyen összeállásban képesek tartjuk LTE csapatát arra, hogy a KFC-t legyőzze. Nem ismerjük a KFC jelenlegi formáját és így az erőviszonyokat mérlegelve döntetlen eredmény látszik legvalószínűbbnek, ambár a honi pályán LTE fiatal együttes revanchot vehet öszi vereségéért. Bíró Varga (Vágselye), akit a KFC részéről sokan kisernek Léva.

ad 592/1933 szám.

Hirdetmény.

A helybeli élelmiszer kereskedők értesítettek, hogy az állami élelmiszer jegyek szürke és zöla színűek, f. évi március hó 20. és 21. napján délelőtt átadandók át a városi pönztárnál. A városi pönztár az átadott élelmiszer jegyekről jegyzéket készít, melynek alapján az élelmiszer jegyek ellenértékét csekk utalványokkal a Járási hivatal fogja az egyes kereskedőknek kifizetni.

Léva, 1933. évi március hó 17-én.

ANTAL, városbíró

Szerda, március 22.

BRATISLAVA. 11.05 Gramofon. 12.30 Rádió-zk. 17.40 Magyar óra. 19.20 Orgonahangy. 20 Gramofon.

BUDAPEST. 9.15 Virány-zk. 12.05 Házikivittent. 13.30 Diákféltő. 16 „A tribun útja” novella. 17 Balázs-jazz. 17.50 Olasz nyelv. 18.20 Gramofon. 19.30 Operaház előadása „Deneyer” operett 3 felv. 22.50 Csorba cigzk.

PRAHA. 6.15 Ebresztő. 11. 12.10 és 13.40 Gramofon. 16.10 Gramofon. 19.25 Jazz.

WIEN. 11.30 Zene. 13.10 Gramofon. 15.20 Dalok. 17 Zene. 20 Tarka-est.

Csütörtök, március 23.

BRATISLAVA. 11.05 Gramofon. 12.30 Rádió-zk. 17.50 és 19.10 Gramofon.

BUDAPEST. 9.15 Szimfonikus-zk. 12.05 Gramofon. 15.30 Mezőgazdasági kiállítás megnyitása. 16 „Kárpátjai népszokások” felolvasás. 17 Földművelésügyi előadás. 17.30 Pázmány Egyesület irodalmi delutánja. 19 Dr. Kárpáthy Ernő gitárestje. 19.30 „A vers-szavaltárol és előadásról” előadás. 20 A beszi rádióállomás műsorának közv. Majd Bura cigzk. 13.10 Megyeri jazz-zk.

PRAHA. 6.15 Ebresztő. 11. 12.10. 13.40 és 17.50 Gramofon. 20.30 Klarinethangy. 21 Rádió-zk.

WIEN. 11.30 Zene. 13.10 és 17 Gramofon. 20.05 Zenekari hangy.

Péntek, március 24.

BRATISLAVA. 14.05 Hangy. 18.25 Sporthírek.

BUDAPEST. 9.15 Hangy. 12.05 Házikivittent. 13.40 Testnevelési tanfolyam. 15.30 Diákféltő. 16 „Női kezimunkákról. 17 Operettészletek. 18 Mit üzen a rádió. 18.25 Régi magyar nóták. 18.25 „Elemntés” novella. 19.50 Mándits-zk. 20.45 Duka és Juhász költői estje. 21.45 Gramofon. 22.45 Károlyi cigzk.

PRAHA. 6.15 Ebresztő. 10.10. 11 és 13.40 Gramofon. 20.05 Filharmoniai hangy.

WIEN. 11.30 Zene. 13.10 Gramofon. 16.45 Zene.

Szombat, március 25.

BRATISLAVA. 11.30 Gramofon. 16.10 Rádió-zk.

BUDAPEST. 9 Hírek. 10 R. kath. mise. Majd Operaházi-zk. 13.30 Jászóóra. 14 Gramofon. 15 Operaház előadása „János vitéz” daljáték 3 felv. 18.30 „A repülés ügye Amerikában” előadás. 19 Hangy. 20 „Vidám balesetek a szinpadon” előadás. 20.30 Sporteredmények 20.45 Bpesti hangy-zk. 22.45 Horvát cigzk. PRAHA. 6.15 Ebresztő. 11. 11.30. 12.10. 13.40 és 17.50 Gramofon. 20.25 A zvikovi kóbold c. opera. WIEN. 11.30 Zene. 13.45 Gramofon. 15.15 Dalok. 18.40 Doni kozákok hangy. 20.15 Operett.

Pályázati hirdetmény.

A FARNADI REF. EGYHÁZ pályázatot hirdet az egyház által építendő egy osztályos iskola összes építési munkálataira. Az építési tervek a ref. lelkesi hivatalban Farnadon tekinthetők meg. A pályázat határideje 1933. aprilis 20. a. e. 12. óráig. A később beadott pályázatok nem vétetnek figyelembe. A pályázatot a lelkesi hivatalnál kettős borítékban lezárva adandók be. Az egyház fenntartja magának a jogot, hogy a pályázatot közül az arra való tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg a munkálátot nem pályázó más vállalkozónak is kiadhatja.

A munkálátot elnyert vállalkozó a tervrajz és költségvetés költségeit köteles lesz az egyháznak megteríteni. A pályázók az anyagházzal szemben semmi nemű igényt nem támaszthatnak a pályázattal járó költségek esetleges megterítése címén.

A munkálátot kiadása a ref. iskolaszék jóváhagyásával történik s csak annak elnyerése után jogvérvény.

A közelebbi feltételek a ref. lelkesi hivatalban díjmentesen megszereshetők.

Gabonaárak:

Levice, 1933. március 18-án.

Buza	—	100 kgr.	155	—	167 kor.
Rozs	—	—	80	—	82
Árpa	—	—	60	—	64
Zab	—	—	—	—	60
Kukorica	—	—	75	—	78
Bab	—	—	—	—	80

VALUTAÁRFOLYAMOK

Bármegyei Népbank Levice, jelentése.

	márc.	márc.
	11-én:	18-án:
100 pengő	—	450—
100 osztrák schilling	—	400—
1 angol font	—	115—
1 amerikai dollár	—	38,10
100 svájci frank	—	652—
100 francia frank	—	183—
100 líra	—	174—
100 német márka	—	802—
100 dinár	—	42,20
100 lei	—	18,60

A lévai inségbizottság közleményei

A munkanélküliek és ellátatlanok felszélyezésére szolgáló inségadóra 1933. márc. 10-től, márc. 16-ig az alábbi újabb befizetések eszközöltettek 3917 Ké összegben.

Dr. Ravasz Viktor 500, Dr. Vilesek Ferenc 300, Tauber Armin 50, Dr. Adorján Hugó 200, Kaizer Géza 100, Dr. Steiner Oszkár 300, Dr. Ravasz Viktor 300, özv. Jozsefcsek Károlyné 50, Walló Albert 100, Konecsny János 25, Dr. Liebermann Leó 200, Kaszinói asztaltársaság 42, Schwitzer Gyula 100, Umstädter Mór 50, Kertész Lajos 200, özv. Weisz Kálmáné 250, Hochberger Vilmos 100, Nyitrai János 50, Zámorszkyné szül. Adamesa Mária 50, Blumenthal Jónás 100, Hamburger József 50, H. J. 200, Knapp Géza 200, Knapp Gyula 200, Szauder Izidor 100, Szauder Zoltán 100 Ké.

Fogadják a nemes szívű adakozók hálás köszönetünket.

INSÉGBIZOTTSÁG

Üzletvezetőt keres

a nagykáltnai fogasztási szövethetzel igazgatósága a kiskáltnai fióküzletének a boltosi teendők ellátására, 1933. apr. 15-i belépéssel. — Fizetése a forgalom 3%-a, 2 öl tüzita, 1 szoba konyhából áll lakás. Kaució 7500 Ké készpénz. Jelentkezés személyesen vagy írásban, Ft. Rónay János igazgatósági elnökénél 1933. április hó 1-ig.

BÚTOR

GYÁRI LERAKAT

AGÁRDY-nál Levice, Szepessy u. 10.

Hálók, ebédlők, úriszobák,

konyhák, iroda berende-

zések, hajlított bútorok és

LAKÁSBERENDEZÉS ●

● APRÓ HIRDETESEK. ●

Hirdetésekre való levélbeli érdeklődésekhöz kérünk választás szolgálatot levelezőlapot csatolni

Zongorakészítő és hangoló

JURANEK IMRE volt fővárosi zeneakadémiai szerelő részére zongorák javítására és hangolására előjegyzéseket elfogad a Bars kiadóhivatala. 8

Szép fehér znaimi káposzta, étkező búrgonya, apró, olcsó VANGERNÁL.

Város központjában 4 szobás komplett, parkettás lakás azonnal kiadó. Cím a kiadóban. 158

Eladó a lehető legolcsóbb áron 16 háztelék hiprcellázva a lévai állomás közvetlen közelében. Bővebbet Kersák utca 6. 299

Polgár u. 20 sz. alatt háztelék eladó. 375

Üzlethelyiség és lakás kiadó Kálnai u. 26. 385

Eladó egy ház a Koháry-utcában. Bővebbet Vágóhid u. 4. sz. alatt. 387

Takács Mihály szobafestő mester, lakásom és műhelyem áthelyeztem Kálnai-u. 40, az új betegsegélyező-épülettel szembe. 390

Szoba, konyha, speiz kiadó. Dobai-u. 15. 406

Belvárosban kiadó 4 szobás és mellékhelyiségekkel álló lakás. Cím a kiadóban.

Vadonatúj fényképezőgép 6/9-es Voigtlander eladó. Cím: Vanger fűszerüzlet.

F. évi április hó 15.-től kezdődőleg nagyobb falusi gazdaságban vagy farmban szívesen vállalná szerény feltételek mellett 52 éves r. k. vallású, intelligensebb nő, aki a kerthez, főzéshez, mosás, vasaláshoz, ruhajavitáshoz is ért. Megkereséseket: N. G. O. jelizére a kiadóhivatalba kérünk. 417

Eladó ház, mely áll három szoba, konyha és folyosóból. Ujtelep VIII u. 2. 419

Megvételre keresek jó állapotban üzleti redőnyt. KÁKONYI. 420

Kiadó földek a zugóban, krumplic alá. Megtudható Tabán utca 9. szám. 422

Egy szoba- konyhás lakás április 1-től kiadó László-utca 22. 423

Szép világos méz kg-ként 12 Ké, kifli-krumpli mázsánként 70 Ké-ért kapható: TAUBINGER ÁRPÁD Kiskereskény, p. Velke Krškany. 424

Iroda helyiség, (modera) kiadó. Teleki-utca 6. 425

Jó karban levő cca 6 HP benziumotort, stabilít keresek megvételre. Az ajánlatokat a kiadóhivatal továbbítja. 426

Kertészettel foglalkozók figyelmébe! Könnyű erdei föld levetlérnyágból előállítva, cserépvirágok átültetésére, virággyekek, sirok felfrissítésére kiválóan alkalmas, rostált állapotban kapható, szekéren vagy zsákban elhordható. Kálvária, Brachkert. 427

Kiadó egy szoba 7. utca 1. sz. alatt. 428

Modern 2 szobás lakás pincével azonnali kiadó. VI. u. 34. 429

Német kereskedelmit végzett leány, aki a szlovákban is perfekt, állást keres azonnali belépéssel. Ajánlatok Ludovit Nágel Zarnovica. 430

Tanuló leányok felvételnek CSERNAK szalonban Levice. 431

Bútorozott szoba kiadó Bottka u. 9. 432

Egy üres szoba kiadó Zugó 17. 433

Főtér 14 sz. alatt egy jól bútorozott szoba, előszobával, külön bejárattal kiadó. 434

Tanuló felvételt, 3 vagy 4 középszintűt végzett. BAROSKA Levice. 435

Megvételre kerestetik szőlő pincével 0 Léván országot mellett. Cím a kiadóban. 436

Eladó Léván, Kálnai-utca 34. sz. ház, 8 hold szántóföld, két darab kiültetett szőlő hajlékkal, két darab építésre alkalmas telek. — Érdeklődni lehet ugyanott. 437

Két szoba konyhából álló lakást keresek új házban április 15-re vagy május 1-ére. Cím a kiadóban.

Ledényi István szobafestő mester Kálnai-utca 40. szám alul saját házába költözött át, a polgári iskola jobb oldalán. 439

Eladó 2 szobás ház mellékhelyiséggel Barsi-utca 22. 441

Bútorozott szobákat szinészek részére április 1-re Denkkávéház, Fridmannál kérem bejelenteni. 444

Palyaudvar sor 6. számú ház eladó vagy kiadó április 1-től. Megtudható ugyanott. 445

Két szobás utcai emeleti lakás ugyanott egy üzlethelyiség kiadó. Koháry-utca 1. 447

Kiadó VI. utca 46 sz. ház. Érdeklődni lehet Hegyalja u. 6. sz. 448

Építőtelkek

az Ujmajor és az épültóhánybevéltó mellett fekvő, Schoeller és Társa cég tulajdonát képező területen

eladók

Felvilágosítást ad:

Dr. Simek István ügyvéd, LEVICE

Divatós férfi chrom zseborák, 15 köves Anker Ké 100.—

Steiner Testvérek-nél LEVICE Bafa mellett Müller ház

ÉRTESÍTÉS!

Tisztelettel értesítem a nagyrabecsült fogyasztó közönséget, hogy az összes új

tavaszi szines bőrök megérkeztek.

Mielőtt bárki is cipő szükségletét beszerezné ne mulassza el ezen újdonságaimat megtekinteni. **Szabott árak.**

Tisztelettel:

KOVÁCS ÖDÖN cipész.

Javítások gyári áron készíthetnek.

Javítások gyári áron készíthetnek.

ZVUKOVÉ ORIENT HANGOS MOZI

Vasárnap, március 19-én 2 és 1/4 órák orszákos népeleadás. Helyárak: 1.20, 2.50, 3.50, 4.

ALLAH VÉRE Érdelkesztő keleti dráma

Vasárnap, márc. 19-én 5, 7 és 9 órák - Végre a cenzura engedélyezte a német, hangos, kalandor drámát - Rendező: Fritz Lang

M GYLKOS JÁR KÖZÖTTÜNK M (A düsseldorfi rém) Ez a film Kürten Péternek, a düsseldorfi rémnek történetét dolgozza fel

Kedden és szerdán, március 21 és 22-én rendkívüli népeleadások - Közkívánatra

ARIANE Német hangos, érdekesztő dráma

Claude Anete világhírű regénye nyomán - Főszerepekben: Elisabeth Bergner, Rudolf Forster Helyárak: 1.20, 2.50, 3.50 és 4.— Ké

Március 23, 24, 25 és 26-án, csütörtök és pénteken este 1/9 órák orszákos és vasárnap 5, 7 és 9 órák a magyarul beszélő és éneklő film

CSÓKOLJ MEG ÉDES

Ebben a magyar színművet legkimagaslóbb alakjai vonulnak fel: Rökk Marika, Rózsahegy Kálmán, Salamon Béla, Somogyi Erzsé, Rádai Imre, Dajbukát Ilona, Gárdonyi Lajos, Vaszary Piri, Simon Marcsa, Páger Antal, stb. - Ez az egyedüli nagy magyar film, amely Prágában fényes siker mellett volt bemutatva.

Szlovenszkói premier! Szlovenszkói premier!

MA ESTEKosztolányi vendég-
lőben, JÓZSEF-napi**NAGY HALVACSORA**Ladányi utca 13. Reggelig
nyitva! Allandó cigányzeneA 73 éve fennálló Temetkezési
Egylet értesíti tagjait, Léva város
és vidékének nagyérdemű közön-
ségét, hogy eddigi működését**temetkezési vállalattal**

bővítette ki

és elvállalja mindenmü és igényű
temetés rendezését és az ehhez tar-
tozó összes ügyek pontos lebonyo-
lítását, hullaszállítását és exhumálást.Az egylet 73 éves multja teljes garan-
ciát nyújt a közönségnek, hogy a kö-
vetelményeknek megfelelően a nagyér-
demű közönség igénye minden tekin-
tetben kielégítést fog nyerni, amihé
már előre is szíves bizalmat kér:a Lévai Temetkezési Egylet
Temetkezési vállalata**Elsőrendű****tüzelő anyagok:**FA, porosz SZÉN és KOKSZ
nagyban, kicsinyben kapható**DEUTSCH ARMIN**

szállító cégnél

Levice, Tekovská (Bársi u. 7.)

Telefon 82 Telefon 82

Városi irodája és Schicht áruk lerakata:

Telefon 81 Teley u. 8. Telefon 81

**ZVUKOVÉ APOLLÓ HANGOS
KINO MOZI**Vasárnap délután, márc. 19-én 2 és 4 órakor
népelőadás! Szenzációs dráma**A FEHÉR HALÁL**

Helyárak: 1,20, 2,50, 3,50 4 Ké

Vasárnap, márc. 19-én este 6 és 3/4 órakor

legújabb meglepetés, német film-
operett a Schneider Magdával**VÁGY: 202**

Kedden, szerdán, csütörtökön, március 21,

22—23-án az idény legnagyobb
sikerű cseh katonai vígjátéka,
Jaroslav Hašek regénye nyomán**SVEJK A JÓ KATONA**Pénteken, 3/4 órakor, szombaton és vasár-
nap 6 és 3/4 órakor, március24—25—26-án - az idény leg-
nagyobb sikerű német operett
ujdonsága, Eggerth Mártha, G.
Alexander és Leó Slezák a világ-
hírű operaénekes főszereplésével**SZERELMI NÉGYES**A film érdekessége, Eggerth
Márta magyar dalokat énekel**Szépírodalmi művek- és ujdonságok**

nagy

választékban

kaphatók

Nyitrai és Társakönyv-, mű-, zenemű-, papír- és izésszer-
kesztésében Levicén-Léván - Telefon: 98Csak neki köszönhetem
a szép kelengyét.
Kérjen prospektust.

Elsőnyös fizetési feltételek!

Sokat takarít meg,ha a kerékpárt most az idény előtt adja javításba,
szakszerű javító- és zománczó műhelyembe!GRAMAFONOK
és lemezek
legújabb slágerekVadászfegyverek
és
vadászati cikkek

NAGY VÁLASZTÉKBAN!

BAROSKA J. Levice

Telefon 130

mechanikus, puskaműves

Kálnai u. 3

Legkellemesebb és leg-
olcsóbb szórakozást csak a**RADIO**nyújthat. Kevés pénzért —
SOK ÖRÖM!Elsőnyös részletfizetési feltételek!!
A villamos hálózati radiokészülékeké
a jövő, amelyek pár perc alatt bárhol
bekapcsolhatók. Vételkötelezettség nélkül
bemutatjuk. Tekintse meg raktárunkat**TUNGSRAM
STANDARD
TELEFUNKEN
PHILIPS****RADIO**készülékekben, minden igénynek meg-
felelő kivitelben. — Villamos vasalók,
termoforok, főzőedények és forralók.
Villamos zseblámpák és elemek. —
150—220 voltos izzólámpák. — Kor-
csolyák, rördlik, skik s egyéb sport és
fényképészeti cikkek. — Gramofonok.**RADIO CENTRAL - KERN TESTVÉREK**

áruházában Léván.

Telefon szám: 14.

Alapított 1881.

Legrégibb szaküzlet! Legnagyobb tapasztalat!